

V tekožhim letu 1845 fe po 13 krajzarjev od 100 goldinarjev verftne vrednosti afekuranzii plazuje.

V mladosti je treba skerbeti, kakó si svoje dni pošteno kruh služiti.

(Učitelj nedeljskim učencam,)

Ste slišali, učenci? Car, kteriga je nesreča v ptujih krajih črednika storila, clo kraljeviču hčere v zakon ne da, dokler se kakiga rokodela ne izučí. *)

Ljubi mladenči! dotekle so léta, ki vam mora skerb biti, kakó si boste svoje dni kruh pošteno služili. — Pa tudi vam deklice, svetvam marljivo nogovice plésti, šivati in na češkim kolovratu présti se učiti; z kuhljo mora vsaka véditi, dobro se obnašati. Prišel bo čas, in že je tu, ko se ženine da od nevéste z nekimi goldinarčki dote prikupiti; zbrisana glava, marljive in spešne roke več veljajo. Tudi v službo le take išemo. Zapomnite si to!

Fantje, kteri še niste pri rokodelstvu, lotite se eniga ali družiga. Rokodelcov imamo rés dovelj; pa pridnih, umetelnih še skozi primanjkuje. Poglaviti vzrok tega je pa, kér večidel rokodelski učenci tam obsedíjo, kjer so se le iz debeliga svojiga rokodelstva izučili, namesti de bi v ptuje kraje šli izbrusiti se. Koliko je čevljarjev le v našim kraju, ki le malo izučeni, so ravno kaki dve kopiti, šila in kneftro si omislili in na svojo roko delati začeli; — šivarjev, ki z velikimi škarjami in težkim likovnikom — de jih veter ne pobriše — pri kmetih mojstrujejo. Zató jim pa tudi izdelki iz rok pridejo, de se Bogu usmili. In pogledjte! kjer taki mojstri oblačila prirezujejo, ali ne leže odrezki usnja, sukna, in platna okoli njih, kakor obelčine (oblanče) okoli mizarja. Bi ne bilo boljši, taciga mojstra steljo sekati, ali slamo rezati zagnati, namesto drage robe mu v roke dati? Sramota tacim mojstru! Taki mi ja nobeden med vami ne sme biti! Nekteri izučeni fantje so mi že obljubili, ročno po deželi iti, pa babniki so! Še plašen zajčik in slab tiček zapusti svoje gnezdo; verli fantje pa se nemorejo materniga krila odtergati. Berljavci, nepregledajo, de je že marsikteri ptujic v naših krajih srečo najdel; ravno takó zamore tudi njih v ptujih krajih sreča srečati. Zató, fantje, na noge! Poišite si umetalne mojstre, bodite pazljivi pri njih, ko se pa tú izučite, potem pa le po deželi. Pa ne, kakor nekđaj ključar, ki je štirnajst dni popotoval, in se je naglo vernil; ko pride proti domu, ga sosedov pes sreča, ki se po njem spenja in se mu prilizuje; ključar pa se čudi in pravi: Kaj, lustel! ali me še poznaš? —

Tudi našim domačim mojstram moram eno očitati. Zakaj neki usnarji in irharji mezgro, repóve in rogóve na Krajnsko prodajajo? Zató de lim, žimo in rožene žlice za drage denarje nazaj kupujemo? — Ali bi se ne dalo to doma v prid rokodelcam in kupcam porabati? Laneno séme Krajncam prodajamo, de nam olje drago nazaj dajajo. Ali bi ne mógli naši mlinarji, ali mi sami olja stiskovati?

Še pri več družih rečéh se nam kruh krati. Beli Krajnci pridejo vsako léto v naše kraje, si za male denarje v naših gojzdih obotov nacepijo, viter nasekajo; pri kmetih za neke krajzarje stanujejo in jedó. Radoseje, rešeta, sita i. t. d. izdelujejo, robo popredajo in — smuk z našimi bélimi dvajseticami

čez méjo! Ali bi se Štajerke sin ne mogel tega izučiti? Ali je krajnski lés boljši od štajerskiga, de od Krajncov kolovrate, védra, ja clo metlé z resja kupujemo? —

Ljubi sosedje, Krajnci! nikar mojiga ojstriga govorenja za zlo ne vzemite. Sej nam za eno in drugo tudi rés svitle petice in tolarje nosite; tudi nas z orodjem oskerbujete, kér smo do zdaj še pretožni bili, sami si ga izdelovati. Za vso prijaznost smo vam prav iz živiga serca hvaležni! Zabavljica le nas zadene, ki smo v marsikaki reči takó berljavi, de kravo za roge deržimo, vi jo pa molzete. Učitelj sim, in rad bi saj mladost v rečéh zdramil, v kterih naši dedici in mi nismo spreglédali.

Narod se od léta do léta množi, in potroškov je od dne do dne več; potreba je tedaj, tú in tú se noviga poprijemati, de ne zastanemo, ali clo rakove poti ne grémo. Znana resnica je pa: manj ko dežela družih deželá potrebuje, boljši je za njo. —

Nekteri med vami fantje! so za kmetijo odločeni. Podal bi vam kmetijske novice in bukvice v roke, vas sčasama v namenjen stan vpeljati; pa vaš um še ni zadosti goden, razumeti jih. Odložimo tedej ta čas še to; povem vam pa, de dober kmetovavec mora biti v potrebšini kovar, kolar, komatar, tesar, i. t. d.; z eno besédo, vsaciga rokodela, ki bi ga kadej potrebovati vtegnil, mora saj toliko znati, de si v sili vé orodja popraviti. Kakó koristno bi bilo, ko bi vsak kmetovavec vile, grablje, koše, jerbese, i. t. d. si vedel izdelovati. Koliko denarjev bi bilo privarvanih, in potrateniga časa v dobro obrnjeniga! Ne morem zadosti naših Gorčenov pohvaliti, ki že sploh domá volno predejo in sukno — loden — za domače potrebšine in tudi za oddajo pripravljajo. Lepo jih je tudi pogledati v praznikih v cerkev priti. V lodnastih dolgih hlačah, v dolgih sukňah — kakor gospodje pridejo! Mislim, kadar bodo česki kolovrati bolj vpeljani, bodo tudi ženske več platna pripravljale, ga farbati dajale in se takó v domače pridelke oblačile. Sej že same spoznajo, de kupljena pajčina ni, ni za kmetinjo. Gorjanka gre po voski poti med germovjem ob praznikih v cerkev. Na eni strani ji tern kos predperta (bertaha) odterga, na drugi krilo precepi, takó de jo je sram domu iti, pošteniga človeka pa pogledati jo. —

Mladi kmetovavci! zahajajte radi h takim rokodelcam — večidel so samouki —, ki za domačijo orodje izdelujejo, in začnite se taciga dela poprijemati, de kadar v lastno kmetovanje pridete, boste znali potrebniga orodja napraviti si ali ga saj popraviti. Vtisnite si današnji poduk v serce; de ni prazen, boste spoznali, ko pridete h bolj godni pameti, in rekli boste: Prav so nas učitelj učili!

Iz Šoštanskiga terga.

P. Musy.

Svetovanje, po kterim bi se zamoglo več ljudskih ali malih šol po deželi napraviti — z posebnim oziram na krajnsko in bližno primorsko deželo.

(Na dalje.)

Res, težko bi od začetka bilo, vse šole z dobrimi učniki preskerbeti; pa vunder tega se ni vstrašiti. Od začetka bi se móгло z manj prigodnimi učniki za dobro vzéti; v nekíh letih pa nam ne bo dobrih manjkalo.

Do tega časa si vsaka soseska lahko na to vižo pomaga, de takiga učitelja, kteriga je le v potrebi vzela, le za nekaj let v službo vzame. Otroci se

*) Povest v 49. listu pretečeniga tečaja, ki jo mladini bérem, mi da vsnutik v nasledni nagovor.